
P r i k a z i i o s v r t i

Neokatekumenski put i njegov utemeljitelj

Kiko ARGÜELLO, *Kerigma. U barakama sa siromasima*, Verbum, Split, 2013., 144 stranice.

Nedavno je nakladna kuća *Verbum*, u Biblioteci Posebnih izdanja, objavila knjigu *Kerigma*, Kika Argüella, pokretača Neokatekumenskog puta. Prijevod je to španjolskog originala koji je već preveden na osam jezika, a hrvatsko čitateljstvo ima priliku među prvima imati ga u rukama.

U barakama sa siromasima. Egzistencijalna drama i katehetsko-kerigmatska sinteza. Rađanje Neokatekumenskog puta

Kerigma je knjiga u kojoj iz prve ruke možemo upoznati život Kika Argüella i rađanje Neokatekumenskog puta u duhu obnove potaknute Drugim vatikanskim koncilom. Iako rođen u kršćanskoj obitelji, za vrijeme studija na Akademiji lijepih umjetnosti, Kiko kuša duboku egzistencijalnu krizu te se ozbiljno pita *postoji li Bog*. U toj egzistencijalnoj krizi ništa ne ispunja srce mladog Kika: "Već sam imao novaca, već sam bio poznat, i nisam bio sretan; unutar sebe bio sam kao mrtvac" (22). Odgovor na egzistencijalnu krizu počinje onoga trenutka kada iz dubine vapi Bogu: "Ako postojiš, dođi, pomoz mi, jer preda mnom je smrt!" (23). Ono što svakako držimo vrijednim i u kontekstu razumijevanja vjere kao temeljne životne stvarnosti egzemplarnim, jest činjenica da se kod Kika egzistencijalna kriza i kriza vjere isprepleću. Pitanje "postoji li Bog ili ne; to je – tvrdi Kiko – bilo pitanje života ili smrti" (22). Radi se, dakle, o temeljnom ljudskom pitanju. Ono nije za čovjeka samo teorijski problem, već ima posljedice na cjelokupni čovjekov život (Ratzinger).

"U toj *kenosis*, pod ovim zatvorenim nebom, Bog mi se smilovao" (22). Ono što slijedi zapravo je iskustvo i svjedočanstvo jednog puta s Bogom u kojem će otkrivati neizmjerljivo bogatstvo vjere. Dar vjere koji je primio u sakramentu krštenja, sada postaje sjeme koje klija: "Želim biti kršćanin!" (27). Na putu otkrivanja vjere, značajno mjesto

zauzimaju *Cursillos de Cristianidad* i susret sa zajednicom Charlesa de Foucaulda, koja ga oduševljava, a posebno "ostalje] zadivljen [...] velikom ljubavlju Charlesa de Foucaulda za stvarnu Kristovu prisutnost" (30). To je vrlo važno u kontekstu onoga što će se dogoditi poslije. Susret s patnjom, sa stvarnim trpljenjem ljudi, s onima koji podnose nasilje u obitelji, silovanima, Kika – gotovo paradoksalno – ne baca u sumnju, nego ga dovodi do Isusa Krista! "Našao sam se pred nečuvenim ljudskim trpljenjem, nekom vrstom Auschwitza. Kažu da se poslije Auschwitza više ne može vjerovati u Boga... Dobro, unatoč tome ja sam ondje pronašao iznenađujući odgovor, susreo sam se s otajstvom Krista rassetoga. Shvatio sam da postoji neka Kristova prisutnost u onima koji trpe, prije svega u trpljenju nevinih. Ima ljudi koji su nevini i nose grijeh drugih, užasan grijeh onog alkoholičara, onog koji tuče svoju majku, onog abnormalnog sina, one situacije incesta itd. Po tome ovi nevini donose s Kristom spasenje svijetu. Postoji stvarna Kristova prisutnost u euharistiji, no ja sam smatrao da i u trpljenju ovih nevinih postoji Kristova prisutnost" (35).

Uvjeren da je Krist na poseban način prisutan u onima koji trpe, Kiko ostavlja sve i ide živjeti među siromaha u barake Palomeras Altasa u predgrađu Madrida. Polazeći od svog iskustva, ali i od iskustva "tih siromaha koji su me, na neki način, obvezali da govorim o Kristu" (57), Kiko shvaća da je čovjeku današnjice najvažnije navijestiti Radosnu vijest spasenja. Providonosan drži susret s Carmen Hernández, teologinjom koja je bila upoznata s obnovom Drugoga vatikanskog koncila. Ona Kika upoznaje s obnovom, posebice s važnošću Pashalnog otajstva. Naviještanjem Krista siromasima, rađa se "jedan oblik propovijedanja, kerigmatsko-katehetska sinteza koja omogućuje formiranje male kršćanske zajednice". Nastankom kerigmatsko-katehetske sinteze rađa se Neokatekumenski put, tako da je ona u samoj biti neokatekumenata.

Kerigma 'Tri anđela'. Antropologija u svjetlu objave

Središnji dio knjige, *Kerigma "Tri anđela"*, preko triju dijaloga anđela i žene, egzistencijalnim ključem rasvjetljava najznačajnije etape povijesti spasenja i donosi antropologiju u svjetlu objave. Prvi dijalog je dijalog anđela Lucifera i Eve u kojem žena sluša katehezu anđela, odvaja se od Boga kao izvora života, posljedica čega je "ontička smrt", smrt najdubljeg dijela našega bitka, smrt onoga što nas čini osobom" (98).

Drugi dijalog je između drugog anđela i žene koja se zove Marija. Poslušnošću ove žene, "silazi nad Djevicu Mariju Duh Sveti i započinje u njoj oblikovanje našega Gospodina Isusa Krista, koji, zahvaljujući njoj, dolazi učiniti neizmjereno djelo, spasiti čovječanstvo" (105). Onim se prvim dijalogom čovjeku Nebo zatvorilo, a drugim se otvorilo.

Treći anđeo i treći dijalog je navještaj kerigme. Anđeo je onaj koji naviješta, a žena su svi oni kojima se naviješta kerigma. Time se dolazi do odgovora na središnje pitanje knjige: “Što naviješta kerigma? Naviješta vrlo važnu činjenicu: Bog je poslao svoga Sina za sve nas da bi dao život za sve nas” (94). “To je navještaj jedne vijesti koja se ostvaruje svaki put kad se proglašava. A što je to što se ostvaruje? Spasenje!” (89). Kiko polazi od sigurnosti da se kerigma, svaki put kada je naviještena ostvaruje, uprisutnjuje stvarnost koju naviješta – Isus Krist je uskrsnuo! Čovjeku današnjice najvažnije je navijestiti radosnu vijest spasenja da je Isus Krist uskrsnuo, da je pobijedio smrt koja je ušla po grijehu, da je nebo otvoreno. Čovjek je potreban Isusa Krista: to je njegova najveća potreba! Kerigma je jako egzistencijalna; ona nije neki nauk, nego je događaj koji uprisutnjuje čitav navještaj evanđelja i rasvjetljava da život nije nešto banalno (122). “Život je ljubiti” (104), i “čovjek će biti sretan samo ako uspije ljubiti kao što je Krist nas ljubio, dati se kao što se Krist nama dao” (120). Zato je potrebna kerigma, “trebamo navijestiti Radosnu vijest [jer] istočni grijeh prisiljava čovjeka da nudi sve samome sebi. Zato kaže sv. Pavao da je Krist umro da ljudi ne žive više samo za sebe” (102).

Svaki je čovjek potreban kerigme, jer je potreban spasenja, jer je potreban ljubavi kako bi mogao ljubiti. Spasenje nije samo eshatološka kategorija. Ono se aktualizira *danas!* svaki put iznova. Kerigma je “uvijek nov[a] zato što je to djelo koje čini Duh Sveti” (91), ali spasenje se ostvaruje samo u onima koji povjeruju na navještaj! Kao i dvije žene koje su u svojoj slobodi dale odgovor anđelu, tako je svaki čovjek pozvan “dati odgovor na milost. Odgovor je osoban. Bog ne nameće spasenje nikome” (106). Upravo u tome se nalazi odgovor zašto je potrebna kerigma, ludost propovijedanja: “Bogu se svidjelo spasiti svijet po ludosti propovijedanja, – tvrdi Kiko – jer tako poštuje na najveći način ljudsku slobodu” (107).

Navještaj besplatne Božje ljubavi upućen je svima: “svi ljudi mogu besplatno primiti život vječni, besmrtni život” (94), a jedini pravi odgovor na kerigmu je obraćenje.

Teološka vrijednost i poslanje knjige

“Ispričao sam malo svojega iskustva i danas sam iznenađen mnogim čudesima koja Gospodin s nama ostvaruje i koje je već ostvario. Ja sam kao osuđen pripovijedati sve izlažući se i prihvaćajući da budem i suđen kao netko tko se smatra svecem, kao tašt, umišljen ili tomu slično. Istina je da nas sve nadilazi i, kada se osvrnem unatrag, sva djela, koja je sa mnom učinio Gospodin, izgledaju mi nevjerojatna” (66). Onaj tko je iskusio Božje djelovanje, zna da je potpuno nedostojan pred činjenicom objave, ali isto tako zna da ne može šutjeti, jer bi to značilo zatajiti samoga Boga. Knjiga *Kerigma*

Kikova je *confessio fidei*, njegova ispovijest vjere, svjedočenje "čudesna koje Gospodin s nama ostvaruje i koje je već ostvario".

Knjiga, dakle, ne nudi iscrpne povijesne podatke o Kiku. Ona opisuje njegov život polazeći od onoga što je Bog (u)činio u njegovom životu i s njim. Ona – makar govori o Bogu – nije ni teologija u strogom smislu riječi. Knjiga *Kerigma* je ovo: iskustvo i pripovijedanje povijesti koju je Bog vodio s jednim čovjekom koji je u slobodi prihvatio Božji poziv i učinio se sredstvom u Božjim rukama kako bi ljubav koju je Bog objavio u Isusu Kristu, bila naviještena i donesena ovom naraštaju.

Upravo zbog činjenice da su svi biografski podatci u službi govora o Bogu (o onome što je Bog činio), i da se mogu razumjeti jedino iz te, *teološke perspektive*, ovo djelo možemo svrstati u pravu teološku biografiju. Ono je po tome i biografska teologija.

Knjiga je prevedena na najvažnije svjetske jezike i već je rasprodana u milijunskim primjercima. Izdana je u renomiranim izdavačkim kućama, kako u Španjolskoj (*Buenas Letras*), Italiji (*San Paolo*), tako i u Hrvatskoj (*Verbum*). Time se potvrđuje njezina univerzalna vrijednost. Ona nije upućena samo neokatekumenima, nego svima. Vjerujem da posebno u kontekstu nove evangelizacije i s obzirom na Godinu vjere, može svim čitateljima biti čvrst oslonac i istinsko usmjerenje prema traženju Boga i obnovi krsne milosti.

Edvard Punda
donedvard@gmail.com

O pasionskoj dimenziji religioznog i kulturnog identiteta otoka Hvara

Bernardin ŠKUNCA, *Za Križen na otoku Hvaru*, Glas Koncila - Biskupski ordinarijat Hvar, Zagreb, 2013.

O hvarskim pasionskim pobožnostima, a posebno o procesiji *Za Križen* napisano je istina već dosta članaka i knjižica. Toj se temi poklanja znanstvena pozornost posebno zadnjih tridesetak godina. Dosad najopsežniju i povijesno-teološki najdorađeniju studiju napisao je B. Škunca početkom osamdesetih godina XX. stoljeća. Nakon njega pojavilo se još nekoliko studija o toj temi, ali ni jedna nije zahvatila temu istodobno tako sveobuhvatno i duboko kao što je to bio učinio B. Škunca u svojoj doktorskoj tezi. Tekstovi o pasionskoj baštini otoka Hvara objavljeni nakon Škuncine knjige produbljuju više ili manje znanstveno ili tek esejističko-amaterski pojedine vidove